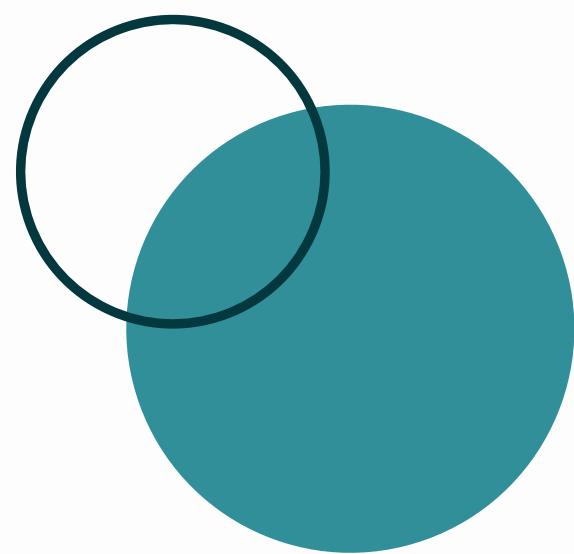
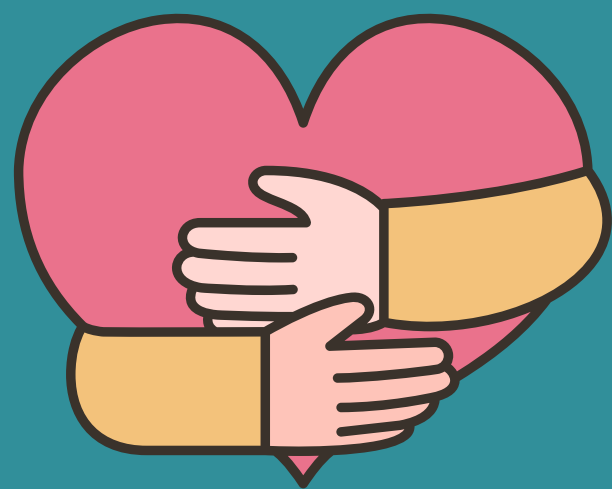

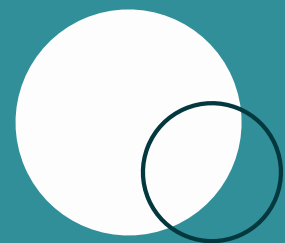
Благодійна допомога: оформлення та облікові наслідки в умовах воєнного стану

Підготувала: студентка 3 курсу 6 гр ФФО Закревська Олександра

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент Шапавалова А.П.

Надання допомоги тим, хто цього потребує, — дуже благородна та корисна місія. На жаль, через ситуацію в країні вона набула колосальних масштабів! Радує те, що ми змогли об'єднатися. Але благородні наміри потрібно ще й правильно оформити. Тож у цій доповіді розглянуто нюанси благодійної допомоги під час воєнного стану.

Законодавче підґрунтя

Правові засади здійснення
благодійної діяльності в
Україні визначено Законом
України «Про благодійну
діяльність та благодійні
організації» від 05.07.2012
№ 5073-VI (далі – Закон
№ 5073).

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про благодійну діяльність та благодійні організації

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 25, ст.252)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами
[№ 1190-VII від 08.04.2014](#), ВВР, 2014, № 23, ст.871
[№ 1663-VII від 02.09.2014](#), ВВР, 2014, № 43, ст.2032
[№ 1668-VII від 02.09.2014](#), ВВР, 2014, № 41-42, ст.2028
[№ 1664-VIII від 06.10.2016](#), ВВР, 2016, № 47, ст.798
[№ 465-IX від 16.01.2020](#), ВВР, 2020, № 30, ст.206
[№ 1089-IX від 16.12.2020](#)
[№ 1520-IX від 02.06.2021](#)
[№ 1971-IX від 16.12.2021](#)
[№ 2107-IX від 03.03.2022](#)
[№ 2173-IX від 01.04.2022](#)}

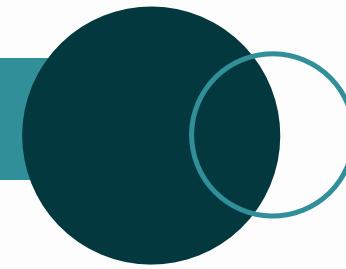
Цей Закон визначає загальні засади благодійної діяльності в Україні, забезпечує правове регулювання відносин у суспільстві, спрямованих на розвиток благодійної діяльності, утвердження гуманізму і милосердя, забезпечує сприятливі умови для утворення і діяльності благодійних організацій.

”

Благодійна діяльність - добровільна особиста та/або майнова допомога для досягнення визначених цим Законом цілей, що не передбачає одержання благодійником прибутку, а також сплати будь-якої винагороди або компенсації благодійнику від імені або за дорученням бенефіціара.

“

п. 1 ч. 1 ст. 1 Закону № 5073

”

Бенефіціар - набувач благодійної допомоги (фізична особа, неприбуткова організація або територіальна громада), що одержує допомогу від одного чи кількох благодійників для досягнення цілей, визначених цим Законом.

“

п.5 ч.1 ст.1 Закону № 5073

Благодійником є дієздатна фізична особа або юридична особа приватного права (у тому числі благодійна організація), яка добровільно здійснює один чи декілька видів благодійної діяльності.

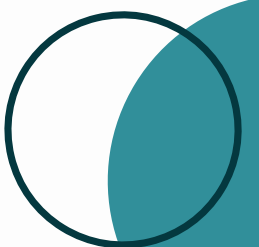
Зазвичай благодійник визначає мету, з якою він надає допомогу, якщо вона виражена у грошовій формі. У випадку, коли кошти надходять без конкретної мети, керівник має право самостійно визначити шлях використання, але повинен дотримуватися певної вимоги: це має бути *першочергова потреба*, пов'язана виключно з основною діяльністю установи чи закладу (п. 2 Порядку № 1222).

Бюджетні установи та ОМС благодійниками бути не можуть, адже не є суб'єктами приватного права. Але цілком можуть бути бенефіціарами.

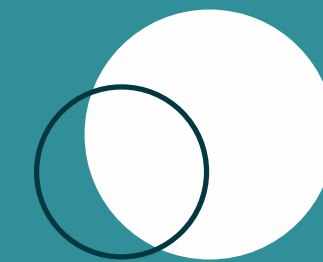
Гуманітарна допомога є різновидом благодійництва і має спрямовуватися відповідно до обставин, об'єктивних потреб, згоди її отримувачів.

Відповідно до Закону України "Про гуманітарну допомогу"

Гуманітарна допомога - цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі, у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань, або допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, що надається іноземними та вітчизняними донорами із гуманних мотивів отримувачам гуманітарної допомоги в Україні або за кордоном, які потребують її у зв'язку з соціальною незахищеністю, матеріальною незабезпеченістю, важким фінансовим становищем, виникненням надзвичайного стану, зокрема внаслідок стихійного лиха, аварій, епідемій і епізоотій, екологічних, техногенних та інших катастроф, які створюють загрозу для життя і здоров'я населення, або тяжкою хворобою конкретних фізичних осіб.

Договірні відносини

Безоплатна передача благодійником коштів, іншого майна, майнових прав бенефіціару для досягнення наперед обумовлених цілей вважається благодійною пожертвою (ч. 1 ст. 6 Закону № 5073). Тобто цільове призначення благодійної допомоги має бути прописано у договорі про пожертву.

Якщо є можливість, то у разі передачі нерухомого/рухомого майна особливої цінності слід дотримуватися письмової форми договору.

Також, при можливості, необхідно отримати від благодійника документи, які підтверджують вартість переданих матеріальних цінностей та експлуатаційну документацію від заводу-виробника.

Наявність таких супровідних документів значно спростить і порядок оприбуткування допомоги, і подальше її використання.

Отримання внесків у грошовій формі

Надання гуманітарної та іншої допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану в Україні здійснюється за рахунок коштів, що надійшли в національній та іноземній валюті на поточний рахунок Мінсоцполітики, відкритий у Нацбанку, від фізичних та юридичних осіб, резидентів і нерезидентів як благодійна пожертва, гуманітарна допомога, гранти та дарунки.

Одержувачами цих коштів є (п.3 Порядку № 220):

- обласні та Київська міська військові адміністрації;
- районні військові адміністрації та виконавчі органи міських, районних у містах, сільських, селищних рад;
- заклади, санаторії, підприємства, установи, організації незалежно від форми власності, благодійні організації і громадські об'єднання.

Ці кошти розподіляються комісією, утвореною Мінсоцполітики за пропозиціями вищевказаних одержувачів за напрямками, зазначеними в п. 4 Порядку № 220. Зокрема на:

- евакуацію/вивезення/переміщення цивільного населення з місцевості, де ведуться бойові дії;
- задоволення продовольчих потреб, забезпечення медичними засобами цивільного населення в місцевості, де ведуться бойові дії;
- забезпечення гуманітарною допомогою цивільного населення в місцевості, де ведуться бойові дії.

Оцінка безоплатно отриманих:

Матеріальних цінностей слід проводити виходячи з даних, наведених у супровідних первинних документах (якщо вони є в наявності). При цьому всі додаткові витрати слід також включати до первісної вартості таких цінностей.

Основних засобів є їх справедлива вартість на дату отримання з урахуванням додаткових витрат (на транспортування, установку, монтаж, налагодження тощо).

Запасів здійснюється за справедливою вартістю, з урахуванням витрат пов'язаних з транспортуванням, установкою, налагодженням тощо.

ТМЦ здійснюється за справедливою вартістю.

Документальне оформлення

Операції з безоплатного отримання основних засобів та інших необоротних матеріальних активів слід оформляти

Актом приймання-передачі основних засобів, який складає комісія установи, яка приймає цінності. У цьому випадку акт може бути складений в одному примірнику.

Для оформлення приймання благодійної допомоги у вигляді запасів доцільно застосовувати **Акт про приймання матеріалів**.

На безоплатно отримані необоротні активи необхідно скласти **Акт введення в експлуатацію основних засобів** та відкрити **Інвентарну картку обліку об'єктів основних засобів**.

Наразі багато територіальних громад по всій Україні отримують благодійну та гуманітарну допомоги. І нещодавно Кабмін встановив нові вимоги до обліку такої допомоги та звітування про її використання.

Нещодавно Уряд постановою «Деякі питання отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги» від 05.03.2022 № 202 (далі – постанова № 202) встановив, що в умовах воєнного стану не поширюються встановлені законодавством вимоги щодо отримання, використання, обліку та звітності благодійної допомоги від юридичних та фізичних осіб – резидентів та нерезидентів.

Облік благодійної та гуманітарної допомоги в регіонах, де ведуться бойові дії

Тож в регіонах, де ведуться активні бойові дії дозволено не вести облік благодійної чи гуманітарної допомоги взагалі. Також відповідно дозволено не звітувати про отримання та використання такої допомоги.

Органи влади, розташовані у безпечній місцевості

Не дивлячись на умови вищезгаданої постанови № 202 по можливості все ж таки облік благодійної та гуманітарної допомоги доречно вести в тих регіонах, де відносно безпечно і установи працюють в більш-менш звичайному режимі. Це стосуватиметься ОМС або військова адміністрація, які отримують вантаж не для подальшого розподілу, а для, власне, забезпечення правових заходів воєнного стану чи виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

ОМС та військові адміністрації, які діють лише як «ХАБ» (тобто, приймають вантажі для цілей передачі у інші територіальні громади або іншим органам влади)

Якщо орган діє лише як великий транзит, то питань з обліком не виникає взагалі. У себе цю благодійну допомогу ОМС/ орган влади не відображає, а лише координує її надання відповідним категоріям споживачів.

Оподаткування

Гуманітарна допомога у вигляді виконання робіт, надання послуг, у грошовій або натуральній формі (крім підакцизних товарів), яка надається, ввозиться, пересилається в Україну, звільняється від оподаткування.

Крім цього, слід звернути увагу на те, що якщо кошти або товари (роботи, послуги), звільнені від оподаткування як гуманітарна допомога, було використано не за цільовим призначенням, вони вважаються доходом і оподатковуються відповідно до законодавства України.

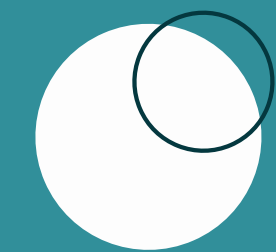

Комісія з питань гуманітарної допомоги при КМУ може визнати гуманітарну допомогу, із звільненням від оподаткування та обов'язкових платежів до бюджету, такі підакцизні товари:

- автомобілі швидкої медичної допомоги, легкові автомобілі спеціального призначення для МВС України;
- транспортні засоби, призначені для перевезення більше ніж 8 осіб;
- легкові автомобілі, які на момент ввезення на митну територію України були виготовлені не більш як 8 років тому, з об'ємом двигуна не більш як 1800 куб. см.;
- аудіо- та відеотехніка, призначена відповідно для сліпих і глухих, аудіо- та відеокасети з навчальними, соціальними, реабілітаційними програмами;
- шоколад з начинкою та без неї, інші шоколадні вироби, що входять до новорічних і різдвяних подарунків, отриманих у термін за два місяці до відповідних свят;
- меблі, що передаються виключно для використання установам соціального захисту населення, державним закладам охорони здоров'я та навчальним закладам, громадським організаціям інвалідів, Товариству Червоного Хреста України релігійним організаціям;
- медико-соціальне обладнання та оснащення, що передається виключно реабілітаційним установам для інвалідів та дітей-інвалідів, які мають відповідну ліцензію на здійснення реабілітаційних послуг.

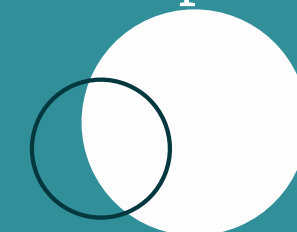
Водночас, гуманітарна допомога, що надається Україною, при її вивезенні за межі митної території України звільняється від сплати мита та митних зборів за митне оформлення таких вантажів. На підставі рішення про надання гуманітарної допомоги отримувачам гуманітарної допомоги за межами України держава забезпечує донорам України повернення суми податку на додану вартість.

Також, слід зазначити, що за наявності рішення відповідних комісій з питань гуманітарної допомоги про визнання вантажів (товарів) гуманітарною допомогою, митне оформлення здійснюється митними органами України без сплати митних зборів.

Товари (предмети), що ввозяться (пересилаються) як гуманітарна допомога, підлягають першочерговому безкоштовному спрощеному декларуванню митним органам України відповідними установами та організаціями незалежно від форми власності, з обов'язковим проставленням у товаросупровідних документах, вантажних митних деклараціях клейма "Гуманітарна допомога. Продаж заборонено", завіреного печаткою митника.

Митне оформлення гуманітарної допомоги здійснюється за місцезнаходженням її отримувача.

Отримувач гуманітарної допомоги і набувач гуманітарної допомоги (юридична особа) щомісячно в установленому порядку подають до відповідної комісії з питань гуманітарної допомоги звіти про наявність та розподіл гуманітарної допомоги до повного використання всього обсягу отриманої гуманітарної допомоги.

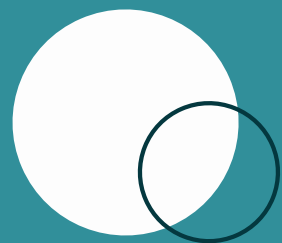

Облік гуманітарної допомоги

Згідно з наказу МФУ №298 "Про порядок бухгалтерського обліку гуманітарної допомоги" одержану гуманітарну допомогу у вигляді грошових коштів, товарно-матеріальних цінностей отримувач відображає за дебетом рахунків обліку грошових коштів, товарів, запасів та іншого майна в кореспонденції з рахунком 48 "Цільове фінансування і цільові надходження".

№	Зміст операції	Дебет	Кредит
1.	Вартість гуманітарної допомоги, одержаної у вигляді виконання робіт, надання послуг, з одночасним відображенням витрат	23 48	48 745
2.	Гуманітарної допомоги у вигляді капітальних робіт (будівництво, спорудження)	15	48
3.	Гуманітарної допомоги у вигляді грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей	48	301, 10, 20, 22, 28
4.	Грошові кошти і товарно-матеріальні цінності, використані на забезпечення статутної діяльності набувача	301, 10, 20, 22, 28 48	23 745
5.	Використання грошових коштів і товарно-матеріальних цінностей пов'язане з капітальними інвестиціями (будівництвом, спорудженням)	15	301, 10, 20, 22, 28
6.	Введені за рахунок гуманітарної допомоги в експлуатацію об'єкти основних засобів	10	15

**Сподіваємося, усе,
отримане від
небайдужих фізичних
та юридичних осіб,
допоможе людям які
цього потребують.**

